

Правове забезпечення корпоративної безпеки :
навч.-практ. посіб. / О. А. Альонкін, Н. О. Бондаренко,
С. О. Грицай та ін. ; за заг. ред. Р. В. Мельниченка,
В. М. Нікітенка. – Київ : Держ. торг.-екон. ун-т, 2024. –
520 с.

ISBN 978-966-918-158-9

DOI: 10.31617/np.knute.2024-360

Навчально-практичний посібник підготовлено відповідно до програми навчальної дисципліни «Правове забезпечення корпоративної безпеки» з підготовки здобувачів вищої освіти другого (магістерського) рівня спеціальності 081 «Право», спеціалізацій «Правове забезпечення безпеки підприємницької діяльності», «Цивільне право і процес», «Комерційне право», «Фінансове право». Видання спрямоване на практичне

розуміння змісту, форми та способів правового забезпечення корпоративної безпеки суб'єктів господарювання. Посібник підготовлено з метою надання допомоги студентам в опануванні навчальної дисципліни «Правове забезпечення корпоративної безпеки». Практичні вміння та навички закріплюватимуться шляхом вирішення конкретних юридичних ситуацій та в процесі підготовки відповідних правових документів.

Розраховано для студентів, аспірантів, викладачів закладів вищої освіти юридичного спрямування, а також правників, які вивчають питання захисту бізнесу правовими засобами.

Зам. 360/24

Ціна 450,00 грн

ЗМІСТ

ПЕРЕДМОВА	10
Тема 1. ПОНЯТТЯ КОРПОРАТИВНОЇ БЕЗПЕКИ ТА ЇЇ ЗАГРОЗИ	12
1.1. Корпоративна безпека: зміст, структурні елементи та принципи	12
1.2. Поняття загроз корпоративній безпеці	21
1.3. Види та класифікація загроз корпоративної безпеки	27
1.4. Форми загроз корпоративній безпеці	31
1.5. Стратегія підприємства щодо попередження та протидії загрозам корпоративної безпеки	36
<i>Практикум</i>	43
<i>Контрольні питання</i>	46
<i>Список рекомендованих джерел</i>	47
Тема 2. СТРУКТУРА КОРПОРАТИВНОГО УПРАВЛІННЯ	49
2.1. Правова природа корпоративних прав та корпоративних відносин	49
2.2. Організаційно-правові форми корпоративного ведення бізнесу	52
2.3. Моделі корпоративного управління	54
2.4. Принципи корпоративного управління	58
2.5. Органи корпоративного управління	61

2.6. Організаційно-правова модель корпоративного управління для юридичних осіб приватного права	63
2.7. Правовий режим юридичних осіб публічного права	64
2.8. Особливості управління об'єктами державної власності	66
<i>Практикум</i>	68
<i>Контрольні питання</i>	75
<i>Список рекомендованих джерел</i>	77
Тема 3. ТРАСТИ В СТРУКТУРІ КОРПОРАТИВНОГО УПРАВЛІННЯ	80
3.1. Історико-правові передумови появи трасту	80
3.2. Правова природа, сутність та ознаки трасту	82
3.3. Трасти в структурі корпоративного управління	86
3.4. Підстави виникнення та способи створення трасту	88
3.5. Умови дійсності трасту	91
3.6. Класифікація трастів	93
3.7. Правові моделі договірних конструкцій трастів	96
3.8. Обов'язки довірчого власника. Зміна умов і припинення трасту	98
3.9. Правове регулювання трасту в Україні	101
3.10. Трасти як інструмент гарантування безпеки бізнесу	103
<i>Практикум</i>	106
<i>Контрольні питання</i>	109
<i>Список рекомендованих джерел</i>	110
Тема 4. КОРПОРАТИВНІ КОНФЛІКТИ ТА СПОРИ МІЖ УЧАСНИКАМИ ГОСПОДАРСЬКОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ КОРПОРАТИВНОГО ТИПУ	113
4.1. Правова природа корпоративних конфліктів	113
4.2. Суб'єктний склад корпоративного конфлікту	116
4.3. Суб'єктивне корпоративне право як об'єкт корпоративного конфлікту. Передумови виникнення корпоративного конфлікту	118
4.4. Зміст охоронних правовідносин, що складаються при корпоративному конфлікті. Позасудовий захист порушених суб'єктивних корпоративних прав та інтересів	122
4.5. Судовий захист порушеного суб'єктивного корпоративного права та інтересу	124
4.6. Підстави припинення корпоративного конфлікту	128
4.7. Способи попередження корпоративного конфлікту	130
<i>Практикум</i>	133
<i>Контрольні питання</i>	144
<i>Список рекомендованих джерел</i>	145
Тема 5. ЗЛОВЖИВАННЯ КОРПОРАТИВНИМИ ПРАВАМИ	148
5.1. Поняття «зловживання корпоративним правом» у цивілістиці	148
5.2. Корпоративний шантаж міноритарних учасників (акціонерів)	150
5.3. Зловживання конструкцією значних правочинів та правочинів за інтересами	152
5.4. Маніпулювання рішеннями загальних зборів учасників (акціонерів)	158
5.5. Використання повноважень виконавчого органу всупереч інтересів товариства	160
5.6. Корпоративний інтерес учасників корпоративних правовідносин	164

<i>Практикум</i>	166
<i>Контрольні питання</i>	175
<i>Список рекомендованих джерел</i>	176
Тема 6. НЕДРУЖНЕ ПОГЛИНАННЯ (РЕЙДЕРСТВО) СУБ'ЄКТІВ ГОСПОДАРЮВАННЯ	179
6.1. Поняття та види недружного поглинання суб'єктів господарювання. Еволюція рейдерства в новітній історії України.....	179
6.2. Моделі недружного поглинання суб'єктів господарювання. Протиправне захоплення суб'єктів господарювання.....	181
6.3. Особливості кваліфікації кримінальних правопорушень пов'язаних з недружнім поглинанням суб'єктів господарювання через підроблення документів, які подаються для проведення державної реєстрації юридичної особи та фізичних осіб-підприємців.....	184
6.4. Кримінальна відповідальність за рейдерство у формі протидії законній господарській діяльності	188
6.5. Рейдерство як протиправне заволодіння майном підприємства, установи, організації (ст. 206-2 КК України).....	192
6.6. Шляхи запобігання та протидії недружнім поглинанням.....	194
<i>Практикум</i>	203
<i>Контрольні питання</i>	211
<i>Список рекомендованих джерел</i>	213
Тема 7. ЮРИДИЧНА СЛУЖБА НА ПІДПРИЄМСТВІ	217
7.1. Місце та роль юридичної служби на підприємстві	217
7.2. Поняття юридичної консультативної діяльності на підприємстві	224
7.3. Структура і керівництво юридичною службою.....	231
7.4. Організація роботи юридичної служби за плануванням	235
7.5. Особливості внутрішньої правової роботи юридичної служби на підприємстві	240
7.6. Особливості аутсорсингу зовнішніх юридичних радників	245
7.7. Професійна правнича допомога адвоката.....	252
<i>Практикум</i>	262
<i>Контрольні питання</i>	276
<i>Список рекомендованих джерел</i>	278
Тема 8. ПРАВОВІ ЗАСОБИ ПРОТИДІЇ КОРПОРАТИВНОМУ ШАХРАЙСТВУ НА ПІДПРИЄМСТВІ	282
8.1. Поняття та сутність корпоративного шахрайства на підприємстві.....	282
8.2. Причини вчинення корпоративного шахрайства, ознаки та їхні види.....	286
8.3. Форми вчинення корпоративного шахрайства на підприємстві	290
8.4. Способи вчинення розкрадань бюджетних коштів на підприємствах державної і комунальної форми власності.....	295
8.5. Правові механізми протидії корпоративному шахрайству.....	299
<i>Практикум</i>	304
<i>Контрольні питання</i>	308
<i>Список рекомендованих джерел</i>	308

Тема 9. КОРПОРАТИВНЕ РОЗСЛІДУВАННЯ НА ПІДПРИЄМСТВІ (В УСТАНОВІ, ОРГАНІЗАЦІЇ)	311
9.1. Поняття та загальні положення корпоративного розслідування у сфері підприємницької діяльності	311
9.2. Порядок проведення службового розслідування на державних підприємствах (в установах, організаціях)	313
9.3. Загальні положення та порядок проведення корпоративного (внутрішнього) розслідування в комерційних структурах	315
9.4. Особливості внутрішнього розслідування окремих фактів корпоративного шахрайства	325
9.5. Оформлення та реалізація результатів корпоративного (внутрішнього) розслідування	327
<i>Практикум</i>	334
<i>Контрольні питання</i>	342
<i>Список рекомендованих джерел</i>	344
Тема 10. КАДРОВА БЕЗПЕКА НА ПІДПРИЄМСТВІ	347
10.1. Персонал підприємства як джерело небезпек і загроз його діяльності	347
10.2. Особливості допуску працівників до роботи з документами і матеріалами, які містять інформацію з обмеженим доступом – комерційну таємницю	350
10.3. Протидія шахрайським діям з боку персоналу в системі економічної безпеки підприємства	354
10.4. Етапи відбору персоналу підприємства, перевірка кандидатів	360
10.5. Корпоративна етика як інструмент ефективного управління персоналом підприємства	363
<i>Практикум</i>	366
<i>Контрольні питання</i>	369
<i>Список рекомендованих джерел</i>	371
Тема 11. ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ ОБІГУ ТА ЗБЕРЕЖЕННЯ ІНФОРМАЦІЇ З ОБМЕЖЕНИМ ДОСТУПОМ	374
11.1. Право доступу до інформації з обмеженим доступом	374
11.2. Види публічної інформації з обмеженим доступом	381
11.3. Правовий режим захисту банківської та комерційної таємниці	387
11.4. Поняття, види та правовий режим професійної таємниці	398
11.5. Правові засади захисту персональних даних (відомостей про особу)	404
<i>Практикум</i>	409
<i>Контрольні питання</i>	416
<i>Список рекомендованих джерел</i>	418
Тема 12. ПРОМИСЛОВЕ ШПИГУНСТВО ТА КОМЕРЦІЙНА РОЗВІДКА	421
12.1. Поняття «промислове шпигунство» та його сутність	421
12.2. Поняття, мета, завдання та принципи конкурентної розвідки на підприємстві	424
12.3. Конкуренти (конкуренція) та їхні види, методи конкурентної розвідки	428
12.4. Розвідувальна інформація: джерела, види та характеристика	433

12.5. Організація діяльності служби конкурентної розвідки на підприємстві.....	436
<i>Практикум</i>	441
<i>Контрольні питання</i>	445
<i>Список рекомендованих джерел</i>	446
Тема 13. ПРАВОВИЙ ЗАХИСТ ДІЛОВОЇ РЕПУТАЦІЇ СУБ'ЄКТА ГОСПОДАРЮВАННЯ	449
13.1. Поняття ділової репутації суб'єкта господарювання.....	449
13.2. Оціночні судження та фактичні твердження як цивільно-правові категорії у сфері захисту честі, гідності та ділової репутації.....	454
13.3. Цивільно-правові способи захисту ділової репутації суб'єкта господарювання	460
13.4. Захист від неправомірного використання ділової репутації суб'єктів господарювання у сфері конкуренції.....	474
13.5. Особливості судового провадження у справах про захист ділової репутації суб'єкта господарювання ...	483
<i>Практикум</i>	488
<i>Контрольні питання</i>	494
<i>Список рекомендованих джерел</i>	495
Тема 14. АНТИКОРУПЦІЙНИЙ КОМПЛАЄНС	499
14.1. Поняття «антикорупційний комплаєнс»	499
14.2. Відповідальні особи за впровадження антикорупційної політики на підприємстві. Функції комплаєнса, управління ризиками в їхній діяльності	500
14.3. Правові інструменти антикорупційного комплаєнса, поширення дії зарубіжного антикорупційного законодавства на українські компанії	503
14.4. Правове регулювання попередження корупції в бізнесі на національному рівні.....	505
14.5. Юридична природа, права і обов'язки викривача. Роль викривачів у протидії корупційним правопорушенням у різних сферах бізнесу	507
14.6. Антикорупційні розслідування в Україні.....	509
<i>Практикум</i>	511
<i>Контрольні питання</i>	514
<i>Список рекомендованих джерел</i>	515